

Architectuur & Raamprofielen

Woningen en publieke gebouwen worden gerenoveerd. Na een aantal decennia krijgen gebouwen een "opfrisbeurt" en vaak wordt het schrijnwerk vervangen. Het elimineren van enkel glas voor dubbele beglazing met een grotere isolatiewaarde is één van de argumenten, evenals een betere dichting. Bij een dergelijke operatie verandert het uiterlijke van een gevel, zeker wanneer wordt gekozen voor kunststof. Een recent voorbeeld van renovatie in Gent toont het grote verschil van vóór en na.

In de Gentse Posteernestraat staat een klein appartementsgebouwtje (nr.28-34) opgetrokken in de jaren '60 of '70. Tijdens mijn rondleidingen in de wijk toonde ik dit gebouw als voorbeeld hoe na 1945 de gordijngewel (of vliesgevel) tevoorschijn kwam, niet enkel in kantoorgebouwen maar ook in meer bescheiden projecten. Onderaan de gevel staat de naam van de architect, J. De Breuck uit Gent. Het gaat om Jacques De Breuck (°1933) die zijn diploma behaalde in 1958. Eind van de jaren '60 woonde hij in de Godshuizenlaan in Gent. Het aanbrengen van zijn naam mag men beschouwen als bewijs dat hij trots was op dit project. Het gebouw staat niet op de monumentenlijst, dus mag men de gevel ingrijpend aanpassen.

De oorspronkelijke gevel bestond uit een niet dragende, lichte gevelconstructie bestaande uit fijne aluminium profielen met een opvulling van helder glas en niet-transparante groene delen in Glasal, een bouw materiaal dat vaak werd aangewend als opvulling onder ramen. Een hoofdkenmerk zijn de minimale secties van de profielen. Niet enkel de smalle raamdelen kunnen open, ook de grote glasvlakken kunnen kantelen. Daarvoor werd gebruik gemaakt van een nieuw type van vensterscharnier die in het vlak kon worden ingewerkt, dus bijna niet zichtbaar. Deze oplossing voor raamsluiting komt vaak voor in de jaren '60 en '70 en verdwijnt zeer vlug. Een van de grote producenten van dit type vensterscharnier was het bedrijf Sobinco uit Zulte.

De avant-garde in het interbellum gebruikte uiterst dunne stalen profielen om een minimaal raamkader te bekomen. De grens tussen de gevelmassa en de delen in het glas moest worden opgeheven. In plaats van staal werd soms gebruik gemaakt van hard tropisch hout, wat in het werk van architect Léon Stijnen uit het Interbellum het geval was.

Met het vervangen van de raamprofielen verandert er veel qua uitzicht van een gebouw. Dit is één van de grootste moeilijkheden bij de restauratie van moderne gebouwen waar staalprofielen werden aangewend en enkel glas. Na 1945 werd het mogelijk het effect van slankheid te bereiken met aluminium profielen. De snelle opmars van dit materiaal voor ramen en deuren bracht veel verandering in de bouwsector waar hoofdzakelijk houten schijnwerk werd toegepast. Met de ontwikkeling van profielen in kunststof, waarbij de sectie van de profielen toenam, kreeg men een totaal andere visuele verschijning. Het voorbeeld in de Posternestraat illustreert dit voldoende. De basisverdeling werd in zekere mate behouden maar door de keuze van kunststoframen verdween de oorspronkelijke slankheid. Indien met voor nieuwe aluminiumprofielen had gekozen had men de fout niet gemaakt.

Bij ramen gaat het niet uitsluitend om een esthetische verschijning. Jarenlang pleitten specialisten om bij renovatie alles potdicht te maken, het verbieden om ramen te kunnen openen en dit in naam van energiebesparing. Ventileren hoefde niet, energie besparen kreeg alle prioriteiten. Tijdens deze coronacrisis werd duidelijk dat het natuurlijk ventileren een noodzaak is en dat systemen in inwendige verluchting onvoldoende zijn, wat de producenten ook mogen beweren. Het plaatsen van CO² meters is verplicht maar in veel gerenoveerde gebouwen, vooral scholen, kunnen ramen onvoldoende worden open gezet. De specialisten die in het verleden in de media pleitten om vensters potdicht te maken zullen wij vermoedelijk niet meer horen, verdwenen met de "noorderwind".

Marc Dubois

December 2021

